

Mobiliteti

Treni, autobusi dhe tramvaji

Biçikleta / me këmbë

Vetura / motoçikleta

Patenta e shoferit

Treni, autobusi dhe tramvaji

Transporti publik në Zvicër është i ndërtuar shumë mirë. Praktikisht çdo vendbanim mund të arrihet me trena, autobusë apo tramvaje. Mjetet e transportit publik janë të përpikta dhe lëvizin në periudha të rregullta.

Transporti publik

Transporti publik (ÖV) ka një rëndësi të veçantë në Zvicër. Pasi që pothuajse gati çdo vendbanim është i arritshëm disa herë në çdo orë, shumë udhëtarë e shfrytëzojnë trenin, autobusin apo tramvajin. Udhëtimet faktikisht janë relativisht të shtrenjta, mirëpo ka mundësi të ndryshme të kursesh para. Kështu mund të jetë e leverdishme të blihet një abonim apo një kartë me zbritje. Me një abonim gjysmë tarife (Halbtaxabonnement), i cili është relativisht i lirë, në tërë Zvicrën duhet të paguhet për shembull vetëm gjysma e çmimit.

Bileta dhe abonime

Kush do ta shfrytëzojë trenin, duhet të blejë më parë një biletë (Billett). Nuk mund të blihen bileta brenda në tren. Në autobusët dhe tramvajet kjo është rregulluar në mënyra të ndryshme. Në çdo stacion të trenit SBB dhe në shumicën e stacioneve të autobusëve gjenden automate për bileta, në stacionet më të mëdha të trenave ka edhe sportele me shërbim. Sado, biletat mund të blihen gjithashtu onlajn apo përmes celularit.

Për personat, që udhëtojnë shpesh, ka abonime të ndryshme. Këto mund të merren për itinerare ose zona të veçanta ose për rrjetin e transportit në tërë Zvicrën (abonim gjeneral). Fëmijët deri në 6 vjeç transportohen falas. Deri në 16 vjeç ata udhëtojnë së bashku me prindërit apo gjyshërit gati falas, nëse kanë një biletë pasagjeri junior apo fëmije. Informacione për biletat dhe abonimet mund të merren në zyrat e kompanisë së trenave të konfederatës së Zvicrës (SBB) apo në ndërmarrjet e transportit.

Lidhja e shoqatave të transportit Zvicra veriperëndimore TNW

Lidhja e shoqatave të transportit Zvicra veriperëndimore TNW ofron tarifa speciale për bileta, abonime dhe bileta ditore në Bazel dhe përreth. Rajoni i rrjetit të TNW është i ndarë në disa zona. Kushdo që udhëton shpesh me tramvaj, autobus ose tren në rajonin veriperëndimor të Zvicrës, mund të përfitojë nga abonimi U. Ky vlen për të gjithë zonën e rrjetit TNW dhe në zonën jashtë shtetit afër kufirit. Nëse udhëtoni përtej kësaj zone, keni nevojë për një biletë të veçantë.

Kartat ditore të komunave

Kush e planifikon një udhëtim më të gjatë brenda Zvicrës, mund të blejë në shumë komuna një kartë ditore (Gemeindetageskarte) me një çmim të zbritur. Por kjo ofertë është e kufizuar, rezervimi duhet të behët sa më herët. Informacione për këtë ofron zyra e regjistrimit civil ose administrata e komunës.

Linjat e natës

Në fundjavë (në netët nga e premtja tek e shtuna dhe nga e shtuna tek e diel) në Basel-Stadt dhe zonën përreth ka edhe vonë në natë tramvaje, autobusë apo trena. Për linjat e natës TNW nuk kërkohen tarifa shtesë.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-baselstadt.ch/sq/mobiliteti/treni-dhe-autobusi

Biçikleta / me këmbë

Me një rrjet të ndërtuar mirë me rrugë për biçikleta, ngasja e biçikletave në kantonin e Basel-Stadt është shumë e këndshme. Shumë të punësuar e shfrytëzojnë biçikletën për të shkuar në punë. Për këmbësore apo shtegtarë ka rrugë speciale për shëtitje dhe shtegtim.

Duke lëvizur me këmbë apo me biçikletë

Për ngasësit e biçikletave dhe këmbësoret, Basel-Stadt është atraktiv dhe posaçërisht relativisht i sigurt. Shumë njerëz heqin dorë nga përdorimi i veturës për distanca të shkurtra. Në shumë vende ka rrugë apo korsi speciale për biçikleta. Këmbësoret apo këmbësorët kanë gjithmonë përparësi te vendkalimi për këmbësor kundrejt çdo mjete (përveç kur kalimi i rrugës është i rregulluar me semafor). Kantoni Basel-Stadt ofron shumë rrugë të bukura për shëtitje dhe shtegtim, të cilat mund të njihen në kohën e lirë. Rrugët për shtegtim janë të shënuara me tabela të verdha.

Rregullat për ngasësit e biçikletave

Për të ngarë biçikletën në Zvicër nuk duhet një leje apo provim special. Vlejnë në përgjithësi të njëjtat rregulla trafiku si për ngasësit dhe ngaseset e automjeteve. Nëse ka rrugë apo korsi speciale për biçikleta, ato duhet të shfrytëzohen. Biçikleta duhet të jetë në rregull për komunikacionin (dy frena të mirë, zile, reflektorë para dhe prapa në pedale, drita para dhe prapa). Nuk ekziston detyrimi për të mbajtur kaskë, mirëpo kaska rekomandohet. Ngasësit e biçikletave duhet patjetër të lidhin një kontratë për sigurimin privat të përgjegjësive ndaj palëve të treta, sepse ata përgjigjen për dëme (në persona apo sende).

Mësimi për ngasjen e biçikletës

Kush dëshiron të mësojë që ta ngasë biçikletën, mund të bëjë një kurs. Kurset ofrohen prej shoqatës Pro Velo (Pro Velo). Për migrante dhe migrantë ka pjesërisht edhe kurse speciale. Biçikleta të përdorura të lira mund të blihen në tregje për biçikleta (Velobörsen).

Transporti i biçikletave

Kush dëshiron të marr biçikletën me vete në tren apo autobus, ka nevojë për një biletë të posaçme. Nuk është gjithmonë dhe gjithkund e mundur të marrësh biçikletën me vete. Pjesërisht duhet të rezervohet më parë një vend në tren.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-baselstadt.ch/sq/mobiliteti/bicikleta--me-kembe

Vetura / motoçikleta

Në Zvicër rrjeti i rrugëve është ndërtuar mirë. Shfrytëzimi i shumicës së rrugëve është pa taksa. Rregullat e komunikacionit rrugor kanë një rëndësi të madhe. Nëse nuk respektohen, gjobitjet janë e larta.

Rregullat e komunikacionit rrugor

Rregullat e komunikacionit rrugor kanë një rëndësi të madhe për ngasëset dhe ngasësit e veturave në Zvicër. Gjobitjet janë shumë të larta në krahasim me vendet e tjera.

Shkelje të rënda të rregullave mund të çojnë deri te heqja e lejes së drejtimit.

Disa rregulla të rëndësishme:

- Shpejtësia më e madhe e lejuar brenda zonave të banuara: 50 km/h; jashtë zonave të banuara: 80 km/h, autostrada: 120 km/h
- Në autostradë parakalimi në korsi të djathtë është i ndaluar
- Dritat duhet të jenë të ndezura edhe gjatë ditës
- Të gjithë personat në veturë duhet të vendosin rripin e sigurimit
- Fëmijët duhet të ulen në një ulëse sigurie për fëmijë (deri në 12 vjeç apo një gjatësi prej 150 centimetrash)
- Gjatë ngasjes telefonimi lejohet vetëm me sistemin Bluetooth pa duar
- Ngasja nën ndikimin e alkoolit apo të drogës është shkelje ligji dhe dënohet (kufiri promil 0.5)
- Këmbësoret dhe këmbësorët në vendkalimin për këmbësor kanë gjithmonë përparësi (përveç nëse kalimi rregullohet përmes një semafori)

Taksat për rrugët

Rrugët financohen prej konfederatës, kantoneve dhe komunave. Shfrytëzimi i rrugëve është pa taksa. Përjashtim bëjnë autostradat: Kush dëshiron t'i shfrytëzojë autostradat, duhet të blejë çdo vit një biletë me taksë autostrade (Vignette). Kjo ngjitet në xhamin e parëm të veturës. Biletat me taksë autostrade mund të blihen në pikat e karburantit, te posta apo në zyrat për komunikacion rrugor.

Sigurimi

Në Zvicër lejohen të përdoren vetëm automjetet, të cilat janë të siguruara. Sigurimi i përgjegjësisë ndaj palëve të treta për mjete motorike (Motorfahrzeug-Haftpflichtversicherung) ofrohet nga kompani të ndryshme private të sigurimeve. Sigurimi paguan për dëme materiale dhe dëme në persona, të cilat shkaktohen me automjetin. Për dëmet në veturën e vet ka sigurime të ndryshme shtesë Kasko, që janë vullnetare (Kaskoversicherungen). Kujdes: Nëse dikush sillet me pakujdesi të rënde, sigurimi në varësi të rrethanave mund të mos paguajë (për shembull ngasja nën ndikim të alkoolit apo drogës). Sigurimi i përgjegjësisë ndaj palëve të treta për mjete motorike nuk është integruar në sigurimin privat të përgjegjësisë ndaj palëve të treta.

Importi i një mjeti motorik

Kush dëshiron të importojë një mjet motorik afatgjatë në Zvicër, duhet ta lajmërojë për zhdoganim në autoritetin doganor. Automjeti duhet të kontrollohet edhe teknikisht. Nevojitet një sigurim të përgjegjësisë ndaj palëve të treta për mjete motorike, një patentë zvicerane të shoferit dhe tabela me targa të Zvicrës. Informacione më të detajuara mund të merren nga zyra e inspektimit të mjeteve motorike në Basel-Stadt (Motorfahrzeugkontrolle).

Carsharing

Carsharing do të thotë, që disa persona shfrytëzojnë një ose disa makina bashkërisht. Automjetet e një organizate Carsharing zakonisht janë në hapësira parkimi të marrë fiks me qira dhe rezervohen paraprakisht onlajn ose me një aplikacion. Vendndodhjet janë shpesh në qendrat e transportit publik (p.sh. stacionet e trenit, kryqëzimet e tramvajit, stacionet fundore të linjave të autobusëve). Në ndryshim nga marrja me qira e makinave, shfrytëzimi i automjetit është gjithashtu i mundur për një kohë të shkurtër, p.sh. me orë.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-baselstadt.ch/sq/mobiliteti/vetura--motocikleta

Patenta e shoferit

Për të drejtuar në Zvicër një veturë apo motoçikletë nevojitet një patentë e vlefshme shoferi. Patentat e huaja të shoferët duhet të shndërrohen mbas shpërnguljes në Zvicër.

Patenta e huaj e shoferit

Kush shpërngulet në Zvicër dhe që më parë zotëron një patentë shoferi, duhet ta shndërrojë atë brenda 12 muajsh në një patentë shoferi të Zvicrës (Führerausweis). Për ta bërë këtë, duhet të parashtrohet një aplikim në Zyrën e inspektimit të mjeteve motorike në Basel-Stadt (Motorfahrzeugkontrolle). Sipas shtetit, që ka lëshuar patentën e shoferit, vlejné dispozita të tjera për shndërrim. Ka mundësi, që një provim me ngasje të jetë i nevojshëm, apo që ngasësja apo ngasësi duhet të kalojë edhe provimin teorik zviceran. Zyra e inspektimit të mjeteve motorike në Basel-Stadt jep të dhëna më të detajuara.

Provimi i ngasjes

Për të marrë një patentë shoferi në Zvicër, nevojitet një provim. Provimi për ngasje përbëhet prej një pjese teorike dhe një pjese praktike. Për provim lejohen vetëm personat, që janë mbi 17 vjeç. Për parakushtet dhe rrjedhjen e saktë informon Zyra e inspektimit të mjeteve motorike. Për ngasjen e kamionëve, autobusëve dhe taksive nevojiten provime të veçanta.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-baselstadt.ch/sq/mobiliteti/patentshoferi